

Van der Vlies

bij te komen en bij te blijven. Als het nodig is, zal ik hier in tweede termijn op terugkomen.

Ten slotte wil ik aandacht besteden aan de vrijheid van onderwijs. Het Nederlandse onderwijsbestel is een uniek evenwicht tussen maximale vrijheid en adequate borging van het publieke belang, maar staat naar de mening van mijn fractie te vaak op de tocht. De VVD lijkt wat in verwarring. Ik erken dat de heer Balemans namens zijn fractie een krachtig geluid heeft vertolkt, maar hij kan niet ontkennen dat er uit zijn partij ook andere geluiden opstijgen. Is het liberaal om ouders ook – let wel: ik benadruk het woordje ook – op basis van hun religie vrij te laten in hun schoolkeuze, of is het liberaal om ouders tot een “geloofskeuze” – nu tussen aanhalingstekens – te dwingen, namelijk die van de pluraliteit? De vraag stellen is haar beantwoorden. De heer Balemans heeft haar namens zijn fractie al beantwoord. Het beeld van scholen die zich baseren op een geloofsovertuiging als gesloten bolwerken is een karikatuur. Dat geldt in ieder geval voor het christelijk onderwijs. Ieder die er is geweest, kan het beamen. Bovendien verlangt de onderwijswetgeving – terecht – een stevige maatschappelijke oriëntatie, ook als het gaat om andere opvattingen en religies.

Ik weet het, ook in 1917 waren de opvattingen van de liberalen niet eenduidig. Wat in ieder geval niet beweerd kan worden, is dat de onderwijspacificatie slechts – ik citeer het Liberaal manifest – “een concessie van de liberalen” of zelfs – ik citeer weer – “een historische vergissing” was, alle inspanningen van de Teldersstichting ten spijt.

De heer **Balemans** (VVD): De Teldersstichting heeft niet het Liberaal manifest geschreven. Het begrip “historische fout” komt niet in het Liberaal manifest voor.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Zal ik het even voorlezen? Ik heb het bij me. Ik ben goed voorbereid.

De heer **Balemans** (VVD): U noemt nu de Teldersstichting. Het manifest is echter geschreven door de commissie-Dales.

De **voorzitter**: Is het u beiden nu helder?

De heer **Balemans** (VVD): Mij wel!

De heer **Van der Vlies** (SGP): Mij ook, maar als het de Kamer ook maar helder is. Het ging mij erom dat deze passages uit het concept van het Liberaal manifest ontoereikend en ondeugdelijk zijn en de historie geweld aandoen.

De heer **Balemans** (VVD): Ik ben nu drie jaar onderwijswoordvoerder van de VVD. Ik geloof dat wij het bij iedere begrotingsbehandeling over de vrijheid van onderwijs en artikel 23 van de Grondwet hebben. Ik heb drie jaar lang hetzelfde verhaal gehouden. Dat is de lijn van de fractie van de VVD. Die blijft staan. Het is heel liberaal om in een partij te discussiëren.

De **voorzitter**: Gezien de staat van dienst van de heer Van der Vlies ga ik er ook van uit dat hij er die drie jaren bij is geweest.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Ik ben er helemaal bij geweest. De heren Balemans en Visser moeten nu gaan

stralen, want ik kom ze tegemoet door hen op het hart te binden het geluid dat zojuist uit de mond van de heer Balemans klonk, niet te laten beïnvloeden door welke discussie over het Liberaal manifest – dat als ik goed ben geïnformeerd voor april komend jaar is voorzien – dan ook. Zij moeten dat geluid niet ombuigen tot een onzuiverder geluid. Blijf bij die opvatting! De staatssecretaris heeft dat ook gedaan, in het publiek. De citaten heb ik bij me. Het lijkt mij goed voor de discussie in de VVD om hem te vragen om die geluiden morgen hier nog even te herhalen.

De heer **Balemans** (VVD): Het Liberaal manifest is voor de zomer op het congres in Groningen vastgesteld en net in druk verschenen. Ik zal zorgen dat de heer Van der Vlies een exemplaar ontvangt.

Mevrouw **Lambrechts** (D66): Ik kan de verwarring wel begrijpen. Die voel ik zelf ook wel. Naast het Liberaal manifest is nog een ander onderzoek verschenen en dat was wel van de Teldersstichting. Een ander prominent lid van de fractie van de VVD laat dat soort geluiden ook wel eens horen. Misschien komt de verwarring daar vandaan. Ik zou dat goed kunnen begrijpen.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Ik zou het betreuren als in het verkiezingsprogramma van de VVD voor na deze zittingsperiode zou terechtkomen wat in het Liberaal manifest wordt voorgesteld als amendement op of aanvulling op het huidige lid 2 van artikel 23 van onze Grondwet. De heer Balemans weet precies waarom het gaat. De aanvulling luidt: “mits het onderwijs vrij is van discriminatie op levensbeschouwelijke gronden en voorts gebaseerd op aanvaarding van de bestaande Nederlandse rechtsorde”. In de toelichting gaat het om de ordening in het onderwijs naar godsdienstige identiteit, overtuiging. Zoals ik het zie, is dat een aanval in het hart van de vrijheid van onderwijs.

De heer **Balemans** (VVD): Het verkiezingsprogramma zal te zijner tijd door de leden van de VVD worden vastgesteld. Ik ben bang dat ik de heer Van der Vlies nooit zal kunnen verleiden om op de VVD te stemmen.

De heer **Van der Vlies** (SGP): Nee, daar ben ik te oud voor geworden.

De algemene beraadslaging wordt geschorst.

Sluiting 16.42 uur

Lijst van ingekomen stukken, met de door de Voorzitter terzake gedane voorstellen:

1. twee koninklijke boodschappen, ten geleide van de voorstellen van (rijks)wet:

Samenvoeging van de gemeenten Medemblik, Noorder-Koggenland en Wognum (30376);

Uitvoering van verordening (EG) Nr. 1435/2003 van de Raad van de Europese Unie van 22 juli 2003 betreffende het statuut voor een Europese Coöperatieve Venootschap (SCE) (Uitvoeringswet verordening Europese coöperatieve vennootschap) (30382).

Lijst van ingekomen stukken

Deze koninklijke boodschappen, met de erbij behorende stukken, zijn al gedrukt en rondgedeeld;

2. elf brieven van de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal met de mededeling dat zij in haar vergadering van dinsdag 29 november de haar door de Tweede Kamer toegezonden voorstellen van wet gedrukt onder de nummers 29686, 29941, 29983, 29989, 29996, 30089 (R1788), 30102 (R1787), 30198, 30199, 30201 en 30204 heeft aangenomen.

De Voorzitter stelt voor, deze brieven voor kennisgeving aan te nemen;

3. de volgende brieven:

een, van de minister voor Ontwikkelingssamenwerking, ten geleide van reactie betreffende het regeringsstandpunt ten aanzien van de Europese Commissie getiteld EU Strategy for Africa (21501-04, nr. 93);

een, van de minister van Justitie, ten geleide van het rapport van de commissie Evaluatie wet op het notarisambt (23706, nr. 63);

een, van de minister van Financiën, inzake beantwoording van vragen van het lid De Nerée tot Babberich over koopkrachtreparatie (30300, nr. 62);

een, van de staatssecretaris van Defensie, over de realisatie van het Defensie migratieplan (30300-X, nr. 28);

een, van de ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer, van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, over het losmaken van het MNP uit het RIVM (30300-XI, nr. 66);

een, van de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, over de ontwikkeling van een rekenhulp (29689, nr. 36);

een, ten geleide van het voorstel van wet van de leden Dubbelboer, Duyvendak en Van der Ham, houdende regels inzake het raadgevend referendum (Wet raadgevend referendum) (30372).

Deze brieven zijn al gedrukt en rondgedeeld;

4. de volgende brieven:

een, van de minister van Justitie, inzake strafrechtelijk onderzoek Vuurwerkcramp;

een, van de staatssecretaris van Defensie, inzake onderzeeboten Maleisië.

De Voorzitter stelt voor, deze brieven door te zenden aan de betrokken commissies ter vertrouwelijke kennisgeving door de leden;

5. een brief van R. de Leeuw, over voedselveiligheid.

Deze brief e.a. ligt op de Griffie ter inzage.